

MUHASEBECİ - MÜKELLEF ÇATIŞMASI

Yrd. Doç. Dr. Hayrettin USUL*
Arş. Gör. Burcu Ateş ASLANTAŞ**

ÖZET

Muhasebecilik bir hizmet pazarlama faaliyetidir. Hizmeti belli bir ücret karşılığında satan muhasebeci ve bu hizmeti belli bir ücret karşılığında alan müşteri (mükellef) söz konusudur. Her meslekte olduğu gibi, muhasebe mesleğinde de, hizmeti arz edenle talep eden arasında bir çatışma vardır. Ancak, buradaki çatışma diğer meslek gruplarında yaşanan satıcı- müşteri çatışmasından daha şiddetlidir. Çünkü muhasebe hizmetini arz edenler müşteri memnuniyetinden önce yasal hükümlere ve ilkelere göre işlem yapmak zorundadır. Buna karşılık, muhasebe hizmetini talep eden müşteriler veya mükellefler, aldıkları bu hizmetin karşılığında kendi amaçlarına yönelik isteklerde bulunabilir. Fakat muhasebeci mükellefinden ziyade kamuoyunu bilgilendirmek zorunda olduğundan yasalara uygun bir kayıt tutmak zorundadır. Diğer bir ifadeyle, muhasebeci müşteri memnuniyetinden çok, kamuoyu memnuniyetini ön plana alması bir koşuldur. Bu durum beklentisi karşılanmayan mükellef ile bu beklentiye yasal ve ahlaki nedenlerden dolayı cevap veremeyecek olan muhasebeci arasında bir çatışmaya neden olabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Muhasebeci, Mükellef, Çatışma

CONFLICT BETWEEN ACCOUNTANT AND TAXPAYER

ABSTRACT

As a business firm, service marketing is provided is an accounting Office. Accountant sells his service for a certain payment and taxpayer purchase the service. As can occur in each occupation, there is a conflict in accounting occupation between taxpayer, demanding the service and accountant, supplying the service. However, the conflict in accounting is more rigorous than other occupations. Since accountants need to obey the laws and standards in addition to satisfy their taxpayers. In the meantime, taxpayers may demand some wishes on their purpose. However, due to the requirement that accountants need to inform public about his service, accountants are required to book record based on laws. In other words, accountant needs to give high priority to public satisfaction than taxpayers' satisfaction. This situation might cause a conflict between taxpayers whose satisfaction is not met and accountant who can not meet the demand due to laws and ethics reasons.

Key Words: Accountant, Taxpayer, Conflict

* Süleyman Demirel Üniversitesi, İİBF İşletme Bölümü

** Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

1. GİRİŞ

Çatışma, kişi ya da grupların karşısındaki kişi veya grupların amaçlarına ulaşmasını engelleme olarak tanımlanır. Bireylerin sahip olduğu değerler, inançlar, etik anlayışlar, düşünceler, arzular ve duyguların hâkim olduğu iç dünyası ile bakış tarzı ve kişisel davranış farklılıkları çatışmayı tetikleyen faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır.¹

Kişilerarası çatışma iki şekilde olmaktadır. Bunlar; sonunun çözümüne katkı sağlamayan, ilişkiyi zedeleyen ve karşılıklı güveni ortadan kaldıran yıkıcı çatışma ile ilişkinin daha üst düzeylere çıkmasını sağlayan ve karşılıklı güveni pekiştiren yapıcı tartışmalardır. Gerek yıkıcı tartışmada gerekse yapıcı tartışmalarda kişiler; kaçınma, konuyu değiştirme, eleştirme veya hareket-siz kalma gibi davranış şekilleri gösterebilir.²

Yukarıda verdiğimiz genel çatışma tanımını muhasebeci- mükellef ilişki bazında ele alırsak, muhasebeci ile mükellef arasındaki çatışma genellikle, amaçlara ulaşmayı engelleme şeklinde değil, amaçların uyuşmaması şeklinde kendini gösterir. Örneğin, bir mükellef mümkün olduğunca daha az vergi ödemek isterken ve bu amaç doğrultusunda yapılması gereken “Yaratıcı muhasebe” işlemlerinin gerçekleştirilmesini beklerken; muhasebeci ise kendisi yasal olarak sorumlu tutabilecek işlemlerden kaçınmak isteyebilir.

İnsanların ihtiyacı olan mal ve/ veya hizmetleri sunabilmek için, üretim faktörlerini amaca yönelik olarak planlı, sistemli ve uyumlu bir bi-

çimde bir araya getirip, ekonomik mal ya da hizmet üretmek üzere işleyen ya da işletilen birime işletme³ dediğimize göre; muhasebe büroları da mükelleflerin ihtiyaçlarını karşılayan bir işletme türüdür. Bu bağlamda, muhasebe bürolarının da yaşamlarını devam ettirebilmeleri ya da amaçlarını gerçekleştirmeleri için; diğer alanda faaliyet gösteren işletmeler gibi hareket etme zorunluluğu vardır.

Muhasebecilik işlevini bir hizmet pazarlaması olarak kabul edersek ve muhasebe bürolarının da bir işletme olduğunu düşünürsek karşımıza “Müşteri” kavramı çıkacaktır. Tatmin edilecek ihtiyacı, harcayacak parası ve harcama isteği olan kişi ve kurum olarak tanımlanan müşteri kavramını⁴ beraberinde “Müşteri memnuniyeti” olgusunu da tartışmaya açacaktır. Çünkü bir işletmenin varlığını sürdürebilmesi için satış düzeyini koruması ve/ veya satışlarını artırması gerekmektedir. Günümüz işletmelerinin de bu amaçlarını gerçekleştirmesi ise müşterilerinin memnuniyeti ile doğrusal orantılıdır.⁵ Dolayısıyla, memnun olmayan bir müşteri farklı bir işletmeye gidebilir. Bu durumda, işletmenin giden müşteriyi geri kazanma maliyeti, memnun müşterinin maliyetinden çok daha yüksek olacaktır. Ayrıca, memnun olmayan müşterinin çevresine yapacağı olumsuz konuşmalar, eleştiriler ve tepkiler işletmenin müşterinin gitmesinden dolayı katlanacağı maliyeti daha da artıracaktır.⁶

Diğer bir ifadeyle, bir işletmenin hayatını devam ettirebilmesi için müşteri memnuniyetini ön plana çıkarması gerekmektedir. Müşteri memnuniyeti ise, işletmenin müşteriye sunmuş

1 www.insankaynaklari.com Erişim Tarihi, 9.6.2006

2 Carsten K. W.De DREU and Maria T.M.DIJKSTRA, “Conflict at Work and Individual Well-Being”, **International Journal of Conflict Management**, Vol 15, No.1, s. 6-26.

3 Rıdvan KARALAR, **Genel İşletme Ekonomisi**, 2. Baskı, Engin Yayınları, Ankara, 1993, s.31.

4 Erdoğan TAŞKIN, **Müşteri İlişkileri Eğitimi**; 2. Baskı, Papatya Yayıncılık, Nisan 2000, İstanbul, s.18-19.

5 SEMA BUSINESS, **Customer Conflict**, December 2003, s.48-50.

6 TAŞKIN, a.g.e., s.36. TAŞKIN TAŞKIN

olduğu mal veya hizmetin tatmin düzeyi ile doğrudan ilişkilidir. Bu bağlamda, bir mükellefin tatmini muhasebecisinin kendisine sunmuş olduğu hizmetin kalitesine ve mükellefin isteklerinin karşılanmasına bağlıdır. Örneğin, bir bankadan kredi almak isteyen bir mükellef, muhasebecisinden işletmesinin finansal raporlarının gerçeğinden farklı düzenlemesini isteyebilecektir. Bu isteğe “Hayır” diyen bir muhasebecisinin vermiş olduğu hizmetten tatmin olmayabilecek, bu isteğini yapabilecek başka bir muhasebeci arayabilecektir. Dolayısıyla, bir muhasebe bürosundan ayrılıp, başka bir muhasebe bürosu ile çalışmaya başlayan mükellefin, ayrılmış olduğu işletmeye maliyeti olacaktır. Bu maliyetin boyutları ise yukarıda bahsettiğimiz gibi, katlanabilecektir.

Hemen hemen bütün muhasebe bürolarında görülebilen bu durum, aslında bir muhasebeci-mükellef çatışmasından başka bir şey değildir. Bir işletme sahibi olan muhasebeci mümkün olduğu kadar bu çatışmayı aza indirmeye çalışsa bile, tamamen ortadan kaldıramaz. Çünkü mükellef kendi amaçları doğrultusunda hizmet isterken, muhasebecide mükellefin çıkarı kadar yasal hükümleri de dikkate almak zorundadır.

Her mesleki faaliyet bir takım yasal kurallara ve teamüllere bağlıdır. Ancak, muhasebe mesleği diğer mesleklere göre daha şiddetli kurallara ve standartlara bağlanmıştır. Bu kuralları yol gösterici olmaktan çok, otoriter olarak değerlendirmek ve uyulması zorunlu olan kurallar olarak görmek gerekmektedir. Öyle ki, bu kurallar “Müşteri memnuniyetini” esas alan bir işletme-

cilik anlayışına dahi engel olabilmektedir.⁷ Bunun nedeni ise, muhasebe meslek elamanlarının kamu yararına hizmet eden ve kamuya veya ilgi duyan tüm taraflara işletmenin finansal durumu hakkında bilgi sunan kişiler olmasıdır⁸. Dolayısıyla, bir hizmet işlevini gören muhasebe büroları veya büro çalışanları, mükellefi ile bir çatışma haline girdiğinde istediği gibi hareket edemeyecektir. Bunun nedeni ise yukarıda da sözünü ettiğimiz gibi yasalardan doğan sorumluluk kadar, muhasebecinin “Ahlaki” değerlere vermek zorunda olduğu önemden kaynaklanmaktadır.

Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC) yayımlanmış olduğu ahlak kurallarında “Profesyonel bir muhasebecinin görevi yalnızca müşterinin ihtiyaçlarını karşılamak değildir. Muhasebecilik mesleğinin standartları daha çok kamu yararı ile tanımlanır. Muhasebeciler hiçbir şekilde dürüstlük ve tarafsızlığı bozmayarak yasalara uygun ve muhasebe kuralları çerçevesinde hareket etmelidir”⁹ ifadeleriyle, muhasebecilerin yasal ve etik kurallar çerçevesinde işlem yapmasını istemiştir.

IFAC muhasebeciler için yayımlanmış olduğu ahlak kurallarında bağımlı olarak çalışan muhasebecilerden işveren ile bir çatışma yaşanırsa ve uzlaşma sağlanamazsa istifa etmesini istemektedir¹⁰. Bu bağlamda bağımsız çalışan muhasebeciler için IFAC’ın bu kurallarını değerlendirsek, çatışan mükellef ile muhasebeci arasında bir uzlaşma sağlanamazsa, muhasebecinin o mükellefin kayıtlarını tutmaması gerektiğini söyleyebiliriz.

7 Alper ÖZER, “Muhasebe Firmalarında Pazar Odaklılık ve İlişkisel Pazarlama”, **Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi**, Yıl:5, Sayı:17, Ocak 2006, s.156-158.

8 Recep GÜNEŞ ve Fikret OTLU, “Muhasebe Uygulayıcılarının Sosyal Sorumluluk Anlayışı Üzerine Bir Uygulama”, **Türkiye XXI. Muhasebe Eğitimi Sempozyumu**, 29 Mayıs 2 Haziran 2002, Bodrum.

9 IFAC, “The Code of Ethics For Professional Accountants”, www.ifac.org/ethics

10 A.g.w.

Diğer taraftan, 3568 sayılı Kanun'da muhasebecilerin çalışma konularını ve şekillerini düzenlerken, olabilecek çatışma hallerini önleyici tedbirler getirmiştir.¹¹ Adı geçen kanun muhasebecilere getirmiş olduğu reklâm yasağı ve ücretlendirme gibi tedbirlerle meslektaşlar arasında olabilecek rekabet kavgasını ve dolayısıyla da muhasebeci mükellef çatışmasında, muhasebecilerin güç durumunda kalmasını önlemeye çalışmıştır.

Sonuç olarak; mükellef- muhasebeci çatışması her zaman vardır. Mükellefin istekleri yerine getirmeye çalışan bir muhasebe meslek elamanı yasal sınırlar ve standartlar çerçevesinde bu isteği karşılamaya çalışacaktır. Eğer, mükellefin isteği yasal hükümlere veya ahlaki değerle uymuyorsa ve de mükellef isteğinde ısrarlıysa, çatışma kaçınılmaz olacak; belki de, muhasebe bürosu bir müşterisini kaybedecektir.

2. MUHASEBECİ – MÜKELLEF ÇATIŞMASI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

2.1. Araştırmanın Amacı

Giriş bölümünde de belirttiğimiz gibi, muhasebeci ve mükellef arasında var olan çatışmanın nedenlerini ortaya koymak, mükellef ile muhasebecilerin birbirlerine bakış açılarını belirlemektir.

2.2. Araştırmanın Sınırları

Bu araştırma, Göller Bölgesi'nde faaliyet gösteren,

herhangi bir işverene bağlı olarak çalışmayan ve kendisine ait muhasebe büroları bulunan serbest muhasebeci ve serbest muhasebeci mali müşavir ile Göller Bölgesi'nde faaliyet gösteren, bilanço esasına göre defter tutan ve muhasebe hizmetini dışarıdan ücret karşılığı sağlayan birinci sınıf mükellefler arasında yapılmıştır.

2.3. Veri Toplama Yöntemi

Göller Bölgesi'nde bağımsız olarak faaliyet gösteren ve odaya kayıtlı bulunan serbest muhasebeci ve serbest muhasebeci ve mali müşavirlerle, Göller Bölgesi'nde faaliyet gösteren ve bilanço esasına göre kayıt tutan ve de muhasebe hizmetini dışarıdan sağlayan birinci sınıf tüccarlar ana kütleyi oluşturmaktadır. Veri toplama; ana kütleden basit tesadüfî örnekleme yöntemi ile seçilen 98 serbest muhasebeci ve serbest muhasebeci ve mali müşavirlerle, 111 birinci sınıf tüccarla yüz yüze anket uygulaması şeklinde gerçekleştirilmiş, 5'li Likert ölçeğine göre hazırlanan anket sorularına verilen cevaplarda SPSS istatistik paket programı ile analize tabi tutulmuştur.

2.4. Araştırmanın Hipotezleri

Araştırma muhasebeci ve mükellef olarak iki ayrı grupta gerçekleştiğinden dolayı, her iki grup içinde ayrı ayrı yapılan alternatif hipotezler ile bu hipotezlerin anlamlılık düzeyleri aşağıda tablo 1 ve tablo 2'de verilmiştir.

11 Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu, 20194 Sayılı ve 13.6.1989 Tarihli Resmi Gazete

Tablo 1: Muhasebecilere Yönelik Alternatif Hipotezler ve Anlamlılık Düzeyleri

Hipotezler	t	Anlamlılık Düzeyi*	Kabul/Red
H ₁ = Mükellefler, muhasebecileri emirlerinde çalışan işçi olarak görmektedirler.	-2,789	,006	Kabul
H ₂ = Mükellefler, muhasebecilere özel işlerini de yaptırmak istemektedirler.	-6,455	,000	Kabul
H ₃ = Mükellefler, muhasebecinin tek işinin kendi işletmeleri olduğunu düşünmektedirler.	-5,213	,000	Kabul
H ₄ = Mükellefler, muhasebecilerden belge ve bilgi gizlemektedirler.	-1,422	,158	Red
H ₅ = Mükellefler, muhasebe ücretini düzenli bir şekilde ödemek istemezler.	-8,443	,000	Kabul
H ₆ = Mükellefler, SSK primi ve vergi gibi ödemelerin muhasebeciler tarafından ödenmesini istemektedirler.	-5,161	,000	Kabul
H ₇ = Mükellefler, evraklarını muhasebeciye zamanında teslim etmenin çok önemli olmadığını düşünmektedirler.	-4,389	,000	Kabul
H ₈ = Bütün teftişlerin sorumlusunun muhasebeci olduğunu düşünmektedirler.	-7,555	,000	Kabul
H ₉ = Mükellefler, muhasebecilerin ilgili kuruluşlarla ilişki kurmalarına aracılık etmelerini istemektedirler.	-15,699	,000	Kabul
H ₁₀ =Mükellefler, muhasebecilerin vergi kaçırmalarını istemektedirler.	-1,573	,119	Red

* Anlamlılık düzeyi 0,1 olarak kabul edilmiştir.

Tablo 2: Mükelleflere Yönelik Alternatif Hipotezler ve Anlamlılık Düzeyleri

Hipotezler	t	Anlamlılık Düzeyi*	Kabul/Red
H ₁ = Ödeyeceğim verginin tutarından muhasebecim sorumludur.	-3,133	,002	Kabul
H ₂ = Muhasebecim, ücretli çalışanımdır.	,738	,462	Red
H ₃ = Muhasebecim, prim v.b. ödemelerimi takip etmek ve beni bilgilendirmek zorundadır.	-15,578	,000	Kabul
H ₄ = Herhangi bir vergi soruşturmasından muhasebecim sorumludur.	-4,793	,000	Kabul
H ₅ = Muhasebeci, işletmemle ilgili her türlü bilgiye sahip olmamalıdır.	-,337	,737	Red
H ₆ = Muhasebecim, maliye ile iyi ilişkiler kurmamdan sorumludur.	-6,817	,000	Kabul
H ₇ = Muhasebecim, sadece benim verdiğim belgelerin kaydından sorumludur.	-4,233	,000	Kabul
H ₈ = Muhasebecim, devlet ve kamuoyundan önce bana karşı sorumludur.	-,619	,537	Red
H ₉ = Mali konular dışında diğer ekonomik konularda muhasebecimin bilgisine başvurmam.	,713	,477	Red

2.5. Araştırma Bulgularının Değerlemesi

2.5.1. Muhasebeci Perspektifinden Mükelleflerin Değerlemesi

Muhasebe bürolarından hizmet talep eden mükelleflerin göstermiş oldukları tutum ve davranışların muhasebe meslek elemanı perspektifinden incelenmesinde aşağıda verilen sonuçlara ulaşılmıştır.

Tablo 3: Mükellefler Muhasebecileri Emrinde Çalışan Personel Olarak Görmektedirler

	Frequency	Percent	Valid percent	Cumulative percent
Tamamen katılıyorum	25	25,5	25,5	25,5
Katılıyorum	36	36,7	36,7	62,2
Fikrim yok	3	3,1	3,1	65,3
Katılmıyorum	21	21,4	21,4	86,7
Hiç katılmıyorum	13	13,3	13,3	100,0
Toplam	98	100,0	100,0	

* Anlamlılık düzeyi 0,1 olarak kabul edilmiştir.

Tablo 3’de de gösterildiği gibi, muhasebe meslek elemanlarının %62’si mükelleflerin kendilerini emrinde çalışan personel olarak gördüklerini ifade etmişlerdir. Mükelleflerin bu tutum ve davranışlarıyla kendilerinin bağımsızlığını yok kabul ettiklerini, tüm istek ve arzularının sorgulama olmaksızın yerine getirilmesini beklediklerini ifade eden muhasebeciler ister istemez mükellefleriyle bir çatışma içine girmektedir.

Hizmet satın aldığı muhasebecileri kendi çalışan personeli olarak gören mükellefler özel işlerini de muhasebeciler tarafından yerine getirilmesini istemektedirler. Tablo 4’de verildiği gibi %76 gibi büyük bir orandaki muhasebeci grubu bu konudan şikayetçidir.

Tablo 4: Mükellefler Muhasebecilerin Özel İşlerini de Yaptırmak İstemektedirler

	Frequency	Percent	Valid percent	Cumulative percent
Tamamen katılıyorum	26	26,5	26,5	26,5
Katılıyorum	48	49,0	49,0	75,5
Fikrim yok	6	6,1	6,1	81,6
Katılmıyorum	11	11,2	11,2	92,9
Hiç katılmıyorum	7	7,1	7,1	100,0
Toplam	98	100,0	100,0	

Mükellefler ile muhasebeciler arasında çatışma konusu olan bir başka etmen ise; mükelleflerin hizmet satın aldığı muhasebe meslek elemanlarının sadece kendi işletmeleri ile ilgilendiklerini varsaymalarıdır. Tablo 5’de bu durum gösterilmeye çalışılmıştır.

Tablo 5: Mükellefler Muhasebecilerin Tek İşinin Kendi İşletmeleriyle İlgilenmek Olduğunu Düşünmektedirler

	Frequency	Percent	Valid percent	Cumulative percent
Tamamen katılıyorum	29	29,6	29,6	29,6
Katılıyorum	39	39,8	39,8	69,4
Fikrim yok	3	3,1	3,1	72,4
Katılmıyorum	22	22,4	22,4	94,9
Hiç katılmıyorum	5	5,1	5,1	100,0
Toplam	98	100,0	100,0	

Muhasebecilerin %69'una göre, muhasebe bürolarından hizmet alan mükellefler, muhasebecilerin sadece kendi işletmeleri ile ilgilenmelerini beklemekte, diğer işletmelerin işlerini yok saymaktadırlar. Bu durum, hizmet satın alan mükellefler ile muhasebeciler arasında bir çatışmanın yaşanmasına neden olmaktadır.

Muhasebe meslek elemanlarının %50'sine göre, mükellefler kendilerinden bilgi ve belge saklamaktadırlar. Ancak %41 oranındaki meslek mensubuna göre ise böyle bir durum söz konusu değildir. Bu durum tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6: Mükellefler muhasebecisinden Belge ve Bilgi Gizlemektedirler

	Frequency	Percent	Valid percent	Cumulative percent
Tamamen katılıyorum	12	12,2	12,2	13,3
Katılıyorum	37	37,8	37,8	51,0
Fikrim yok	8	8,2	8,2	59,2
Katılmıyorum	33	33,7	33,7	92,9
Hiç katılmıyorum	7	7,1	7,1	99,0
Cevapsız	1	1,0	1,0	100,0
Toplam	98	100,0	100,0	

Hipotezler tablosuna baktığımızda, bu hipotezimizin ret edildiğini görüyoruz. Ancak, tablo 6'yı detaylı olarak incelediğimizde ise mükelleflerin bilgi ve belge sakladığını iddia eden muhasebecilerin oranı, bilgi ve belgelerin saklanmadığını iddia eden muhasebecilere göre daha fazladır. Bu fazlalığa rağmen, bu hipotezimin ret edilmesi, %10 anlamlılık düzeyini baz aldığımızdan gerçekleşmiştir. Dolayısıyla, bilgi ve belgelerin saklanması konusunda şiddetli olamamasına rağmen bir mükellef- muhasebeci çatışmasının var olduğunu söyleyebiliriz.

Dışarıdan muhasebe hizmeti alan mükelleflerin, almış oldukları hizmetin bedelini ödeme konusunda isteksiz davranmaları da mükellef- muhasebeci çatışmasının bir başka nedenlerinden biridir. Tablo7'de bu durum gösterilmeye çalışılmıştır.

Tablo 7: Mükellefler Almış oldukları Hizmetin ücretini düzenli Olarak Ödemek İstemezler

	Frequency	Percent	Valid percent	Cumulative percent
Tamamen katılıyorum	38	38,8	38,8	38,8
Katılıyorum	41	41,8	41,8	80,6
Fikrim yok	2	2,0	2,0	82,7
Katılmıyorum	13	13,3	13,3	95,9
Hiç katılmıyorum	4	4,1	4,1	100,0
Toplam	98	100,0	100,0	

Tablo 7'yi incelersek; mükelleflerine belli bir ücret karşılığı muhasebe hizmeti sağlayan meslek elemanlarının %81'i, hizmet talep edenlerin almış oldukları hizmetin bedelini ödemede isteksiz davrandıklarını ifade etmişlerdir. Aslında yıllarda beri muhasebecilerin sorunu olarak karşımıza çıkan bu durum; muhasebeciler ile hizmet talep eden mükellefler arasında ciddi bir çatışma yaşatmaktadır.

Muhasebeciler perspektifinden, mükellef davranışlarını analiz ettiğimizde; mükelleflerin yasal olarak ödemek zorunda oldukları tutarların sorumluluğunu muhasebecilere yüklemesi de muhasebeci- mükellef çatışmasına bir başka örnektir. Tablo 8'de muhasebecilere göre mükelleflerin yasal olarak ödemek zorunda oldukları tutarlar karşısında göstermiş oldukları davranış şekilleri aşağıdaki gibidir;

Tablo 8: Mükellefler Yasal Olarak Ödemek Zorunda Oldukları Tutarlardan Muhasebeciyi Sorumlu Tutarlar

	Frequency	Percent	Valid percent	Cumulative percent
Tamamen katılıyorum	26	26,5	26,5	26,5
Katılıyorum	44	44,9	44,9	71,4
Fikrim yok	3	3,1	3,1	74,5
Katılmıyorum	18	18,4	18,4	92,9
Hiç katılmıyorum	7	7,1	7,1	100,0
Toplam	98	100,0	100,0	

Tabloya göre, muhasebecilerin %71'i mükelleflerin ödemek zorunda oldukları prim ve vergi gibi benzeri bedellerin muhasebeciler tarafından ödenmesini ya da muhasebeciler tarafından ertelenmesi istemektedirler. Yine, muhasebecilerin %71'ine göre mükellefler bu ödemelerin sorumlusu olarak da muhasebecileri gösterirler. Ancak, yasal olarak muhasebe meslek elemanlarının, mükellefleri adına böyle eylemde bulunmalarına imkân yoktur. Bu durum, ister istemez mükellef- muhasebeci çatışmasını gündeme getirmektedir.

Mükellef- muhasebeci çatışmasını tetikleyen bir başka unsur da, mükelleflerin kayıt altına alınması gereken belgelerinin zamanında muhasebecilere teslim etmemesi veya zamanında teslim etmenin önemli olmadığını düşünmesidir. Tablo 9'da da gösterildiği gibi, muhasebecilerin %63'üne göre mükellefler açısından belgelerin zamanında kayıt altına alınması hiçbir anlam ifade etmemektedir.

Tablo 9: Mükellefler Kayıt Altına Alınması Gereken Belgelerin Zamanında Teslim Edilmesinin Önemli Olmadığını Düşünmektedirler

	Frequency	Percent	Valid percent	Cumulative percent
Tamamen katılıyorum	21	21,4	21,4	21,4
Katılıyorum	44	44,9	44,9	66,3
Fikrim yok	6	6,1	6,1	72,4
Katılmıyorum	21	21,4	21,4	93,9
Hiç katılmıyorum	6	6,1	6,1	100,0
Toplam	98	100,0	100,0	

Aslında, bir belgenin ne kadar süre içinde kayıt altına alınması gerektiği yasal olarak belirlenmiştir. Dolayısıyla, muhasebe meslek elemanı haklı olarak, mükellefe ulaşan bir belgeyi bu süreler içinde kaydetmek isteyecektir. Ancak, muhasebecilere göre mükellefler bu süreye itibar etmemekte veya bu süreleri görmezden gelmekte ve bunun sonucu olarak da, muhasebe meslek elemanlarını yasalar karşısında güç duruma bırakmaktadırlar. Bu durum da, bir mükellef- muhasebeci çatışmasına neden olmaktadır.

Mükellef- muhasebeci çatışmasına neden olan bir başka etmende, mükelleflerin yasalar karşısında, kendi hatalarından kaynaklansa dahi hiçbir suçlu kabul etmemeleri, yasal bir soruşturma söz konusu olduğunda da muhasebecisini suçlamasıdır. Tablo 10'da verildiği gibi, muhasebe meslek elemanlarının %78 gibi büyük bir oranı bu olumsuz durumdan yakınmaktadır.

Tablo 10: Mükellefler Geçirdikleri Soruşturmaların Sorumlusu Olarak Muhasebecisini Görmektedirler

	Frequency	Percent	Valid percent	Cumulative percent
Tamamen katılıyorum	31	31,6	31,6	31,6
Katılıyorum	45	45,9	45,9	77,6
Fikrim yok	4	4,1	4,1	81,6
Katılmıyorum	14	14,3	14,3	95,9
Hiç katılmıyorum	4	4,1	4,1	100,0
Toplam	98	100,0	100,0	

Tabloya baktığımızda, bu görüşe katılmayan muhasebecilerin oranını %14 olarak görüyoruz. Dolayısıyla, muhasebecilerin büyük bir çoğunluğuna göre, mükellefler her türlü olumsuz bir durumda, olumsuzluk kendilerinden kaynaklanmasa bile, mükelleflerin kendilerini suçlamaktadırlar.

Mükellefler olabilecek her türlü olumsuz durumdan muhasebecileri sorumlu tutarken, aynı zamanda da bağlı olduğu kuruluşlarla olan ilişkilerinin iyi bir düzeyde tutulmasını muhasebecilerden beklemektedirler.

Tablo 11: Mükellefler Bağlı kuruluşlarla İyi İlişki Kurmalarını Muhasebecilerden Beklemektedirler

	Frequency	Percent	Valid percent	Cumulative percent
Tamamen katılıyorum	31	31,6	31,6	31,6
Katılıyorum	45	45,9	45,9	77,6
Fikrim yok	4	4,1	4,1	81,6
Katılmıyorum	14	14,3	14,3	95,9
Hiç katılmıyorum	4	4,1	4,1	100,0
Toplam	98	100,0	100,0	

Tablo 11’de de görüldüğü gibi, ankete katılan muhasebecilerin %92 gibi çok büyük bir oranına göre, mükelleflerin kendilerinden beklentileri sadece muhasebe işlevi değil, aynı zamanda maliye, SSK ve BAĞ-KUR gibi ilgi kuruluşlarla ilişkilerinin düzenlenmesini sağlamaktır.

Muhasebeciler perspektifinden mükellef muhasebeci ilişkilerine baktığımızda, muhasebecilerin %52’sine göre, mükellefler muhasebecilerden vergi kaçırmalarını istemektedir. Buna karşılık %37 oranındaki muhasebeciler ise bu görüşe katılmamaktadır. Tablo 12’de muhasebecilerin vergi kaçırma konusundaki görüşleri verilmiştir.

Tablo 12: Mükellefler Muhasebecilerinden Vergi Kaçırmalarını İstemektedir

	Frequency	Percent	Valid percent	Cumulative percent
Tamamen katılıyorum	14	14,3	14,3	15,3
Katılıyorum	37	37,8	37,9	52,3
Fikrim yok	10	10,2	10,2	62,3
Katılmıyorum	24	24,5	24,5	87,8
Hiç katılmıyorum	12	12,2	12,2	99,0
Cevapsız	1	1,0	1,0	100,0
Toplam	98	100,0	100,0	

Giriş bölümünde de belirttiğimiz gibi, bir muhasebe meslek elemanının yapacağı faaliyetlerin sınırları yasalar ve standartlar tarafından belirlenmiştir. Dolayısıyla, yapılacak bir yasal olmayan işlemde mükellef kadar muhasebecisi de sorumludur. Buna rağmen, muhasebecilerin yarısından fazlasına göre mükellefler muhasebecilerinden vergi kaçırmalarını beklemekte ve hatta istemektedir. Her ne kadar bu konudaki hipotezimiz ret edilse de çok şiddetli olmasa da mükellef ile muhasebeci arasında böyle bir çatışmanın var olduğunu söyleyebiliriz.

2.5.2. Mükellef Perspektifinden Muhasebecinin Değerlemesi

Muhasebe hizmetini dışarıdan, yani muhasebe bürolarından bir ücret karşılığı talep eden mükelleflerin muhasebeciden beklentileri aşağıda tablolar yardımıyla verilmeye çalışılmıştır. Tabloların incelenmesinde de görüleceği gibi, mükellefler ile muhasebecilerin birbirlerinden beklentileri farklılıklar göstermektedir.

Tablo 13'e göre, mükellefler ödedikleri veya ödeyecekleri vergiden muhasebecisini sorumlu tutmaktadır. Diğer bir ifadeyle, mükellef ödeyeceği vergi matrahının belirlenmesinde kendi faaliyetlerinin etkisini değil, muhasebecisinin uygun bir matrah oluşturmasını beklemektedir.

Tablo 13: Ödeyeceğim Verginin Tutarından Muhasebecim Sorumludur

	Frequency	Percent	Valid percent	Cumulative percent
Tamamen katılıyorum	26	23,4	23,4	23,4
Katılıyorum	33	29,7	29,7	53,2
Fikrim yok	16	14,4	14,4	67,6
Katılmıyorum	29	26,1	26,1	93,7
Hiç katılmıyorum	7	6,3	6,3	100,
Toplam	111	100,0	100,0	

Tablo 13'e göre, birinci sınıf defter tutan mükelleflerin %53 gibi büyük bir oranı, muhasebecinin başarısını "Daha az vergi matrahı" tespit etmesiyle ilişkilendirmektedir. Dolayısıyla, mükelleflerde var olan bu tutum, ister istemez muhasebecisi ile bir çatışmanın yaşanmasına neden olmaktadır. Aslında, mükellefi bu görüşe iten durum, %41 oranında da olsa, muhasebecisini kendi personeli olarak kabul etme eğilimi yatmaktadır. Tablo 14'de verilen sonuçlara baktığımızda, %51 oranındaki mükellef muhasebecisinin bağımsız çalışan bir meslek elemanı olduğunu kabul ederken, %9 oranındaki mükellef ise bu konuda bir görüş belirtmemiştir.

Tablo 14: Muhasebecim Benim Ücretli Personelimdir

	Frequency	Percent	Valid percent	Cumulative percent
Tamamen katılıyorum	19	17,1	17,1	17,1
Katılıyorum	27	24,3	24,3	41,4
Fikrim yok	10	9,0	9,0	50,5
Katılmıyorum	34	30,6	30,6	81,1
Hiç katılmıyorum	21	18,9	18,9	100,0
Toplam	111	100,0	100,0	

Diğer taraftan, mükelleflerin %85'i muhasebecisinden, yasal olarak ödemek zorunda oldukları kesinti veya primlerin takibini ve ödenmesini muhasebecisinden beklemektedir. Tablo 15'de verildiği gibi, %5 oranındaki mükellef muhasebecisinin böyle bir sorumluluğu olamadığını söylerken, büyük bir orandaki mükellef vergi ve benzeri gibi ödemelerin takip sorumluluğunu muhasebecisine yüklemektedir. Oysaki yasal olarak muhasebecilerin bu tür işlemleri takip etmesi imkânsızdır. Dolayısıyla, bu durum mükellef ile muhasebeci arasında bir çatışma yaratmaktadır.

Tablo 15: Muhasebecim Benim Prim ve Ödemeleri Takip Etmek Zorundadır

	Frequency	Percent	Valid percent	Cumulative percent
Tamamen katılıyorum	54	48,6	48,6	48,6
Katılıyorum	40	36,0	36,0	84,7
Fikrim yok	12	10,8	10,8	95,5
Katılmıyorum	4	3,6	3,6	99,1
Hiç katılmıyorum	1	,9	,9	100,0
Toplam	111	100,0	100,0	

Muhasebecisini ödeyeceği vergiden ve her türlü vergi ve prim gibi yasal kesintilerin takibi ve ödenmesinden sorumlu tutan mükellefler, her hangi bir vergi incelemesinde direkt olarak muhasebecisini sorumlu tutmaktadır. Tablo 16'da bu durum açıkça görülmektedir.

Tablo 16: Herhangi Bir Vergi Soruşturmasından Muhasebecim Sorumludur

	Frequency	Percent	Valid percent	Cumulative percent
Tamamen katılıyorum	33	29,7	29,7	29,7
Katılıyorum	31	27,9	27,9	57,7
Fikrim yok	18	16,2	16,2	73,9
Katılmıyorum	24	21,6	21,6	95,5
Hiç katılmıyorum	5	4,5	4,5	100,0
Toplam	111	100,0	100,0	

Mükelleflerin sadece %26'sı herhangi bir soruşturmada muhasebecisini sorumlu tutmazken, %58 gibi büyük bir orandaki mükellef, vergi soruşturmasında muhasebecisini sorumlu olarak görmektedir. Aslında bu durum, mükellef ile muhasebecisi arasında var olan çatışmanın bir başka göstergesidir. Çünkü vergi matrahının tespitinde muhasebecisini sorumlu tutan; yani muhasebecisini kendi personeli gibi gören ve bu bağlamda zımnî olarak da olsa, "Benim isteğimi yapma zorunluluğu vardır" anlayışında olan mükelleflerin, ileride karşılaşılabilecek olumsuz bir durumda muhasebecisini sorumlu tutması, mükellef- muhasebeci çatışmasının tetikleyicisi olacaktır.

Mükellefler genellikle muhasebecisinden bilgi ve belge kaçırma yoluna gitmemektedir. Dolayısıyla, tablo 17'e göre, Mükelleflerin %45'i muhasebecilerinden hiçbir bilgi ve belge saklamazken, %41 oranındaki mükellefler ise muhasebecilerinden bazı bilgi ve belgeleri saklama yoluna gittiklerini ifade etmişlerdir.

Tablo 17: Muhasebecim Her Türlü Bilgi ve Belgeye Sahip Olmamalıdır

	Frequency	Percent	Valid percent	Cumulative percent
Tamamen katılıyorum	25	22,5	22,5	22,5
Katılıyorum	21	18,9	18,9	41,4
Fikrim yok	15	13,5	13,5	55,0
Katılmıyorum	34	30,6	30,6	85,6
Hiç katılmıyorum	16	14,4	14,4	100,0
Toplam	111	100,0	100,0	

Her ne kadar, bizim bu konuda kurduğumuz hipotezimiz teorik olarak ret edilse de, burada dikkat çekten unsur, %41 gibi bir orandaki mükellefin muhasebecisini tam olarak bilgilendirmeden kaçınmasıdır. Ancak, bilgi ve belgelerinin bir kısmını muhasebecisinden saklayan bu mükellefler, her hangi cezai durumda muhasebecisini sorumlu tutması ise, muhasebeci- mükellef çatışmasına bir örnek olarak verilebilir.

Diğer taraftan, mükellefler ilgili kuruluşlarla iyi ilişki kurulmasında muhasebecilerinin aktif olarak rol almasını isterler. Tablo 18’de mükelleflerin bu konudaki görüşleri verilmiştir.

Tablo 18: Muhasebecim İlgili Kuruluşlarla İlişki Kurmamdan Sorumludurlar

	Frequency	Percent	Valid percent	Cumulative percent
Tamamen katılıyorum	30	27,0	27,0	27,0
Katılıyorum	45	40,5	40,5	67,6
Fikrim yok	17	15,3	15,3	82,9
Katılmıyorum	14	12,6	12,6	95,5
Hiç katılmıyorum	5	4,5	4,5	100,0
Toplam	111	100,0	100,0	

Mükelleflerin %68’i muhasebecilerinden ilgili kuruluşlarla (Vergi dairesi, SSK, BAĞ-KUR v.b.) iyi ilişki kurulmasından muhasebecilerin sorumlu tutmaktadır. Aslında mükelleflerin bu kuruluşlarla iyi ilişki kurma nedeni tamamen vergi ve prim ödemeye yönelik bir ilişkidir. Diğer bir ifadeyle, mükellefler muhasebecisinden, ilgili kuruluşlarla ilişki kurup, ileride oluşabilecek cezai durumları önleme bazında bir ilişki kurmalarını beklemektedir. Bazı bilgi ve belgeleri muhasebecisinden saklama yolunu tercih eden mükellefin oluşacak bir cezai durumda muhasebecisini sorumlu tutması ve cezai durumu başlangıçta engelleme işlevini muhasebecisini yüklemesi, muhasebeci- mükellef çatışmasına neden olabilmektedir.

Diğer taraftan, ben her türlü bilgi ve belgeyi muhasebecime tedarik ederim diyen ve bu konudaki hipotezimizi ret eden mükelleflerin %59’u, muhasebecisinin görevinin sadece kendilerinin vermiş olduğu belgelerin kaydından sorumlu olduğunu ifade etmişlerdir. Diğer bir ifadeyle, ankete katılan mükelleflerin yarısından fazlası, muhasebecinin faaliyet sahasını vermiş oldukları evrakların kayıtlarını yapma olarak sınırlamışlardır. Bu durum tablo 19’da gösterilmiştir.

Tablo 19: Muhasebecim Sadece Benim Verdiğim Belgelerin Kaydından Sorumludur

	Frequency	Percent	Valid percent	Cumulative percent
Tamamen katılıyorum	31	27,9	27,9	27,9
Katılıyorum	34	30,6	30,6	58,6
Fikrim yok	13	11,7	11,7	70,3
Katılmıyorum	27	24,3	24,3	94,6
Hiç katılmıyorum	6	5,4	5,4	100,0
Toplam	111	100,0	100,0	

Her türlü yasal işlemlerin yapılmasında muhasebecisini sorumlu tutan mükellefler, her ne kadar muhasebecisinden bilgi ve belge saklamadıklarını ifade etseler de, kendisine dışarıdan hizmet veren muhasebecisinin işlevlerini sadece kendilerinin belirlemiş olduğu sınırlar içinde yerine getirmesini istemektedirler. Bu durum mükellef- muhasebeci çatışmasına neden olabilecek bir faktör olarak karşımıza çıkabilir.

Diğer taraftan, mükelleflerin %39'u muhasebecilerin herkesten önce kendilerine karşı sorumlu olduklarını ifade etmişlerdir. Tablo 20'de bu durum açıkça görülmektedir.

Tablo 20: Muhasebecim Devlet Veya Kamuoyundan Önce Bana Sorumludur

	Frequency	Percent	Valid percent	Cumulative percent
Tamamen katılıyorum	18	16,2	16,2	16,2
Katılıyorum	25	22,5	22,5	38,7
Fikrim yok	23	20,7	20,7	59,5
Katılmıyorum	37	33,3	33,3	92,8
Hiç katılmıyorum	8	7,2	7,2	100,0
Toplam	111	100,0	100,0	

Ancak, %41 oranındaki mükellef ise, muhasebecilerinin önce devlete ve kamuoyuna, daha sonra kendilerine sorumlu olduklarını ifade etmişlerdir. Her ne kadar bizim bu konudaki hipotezimiz ret edilmiş olsa dahi, muhasebecilerin “Sosyal sorumluluk” kavramını tanımayan mükelleflerle tanıyan mükellefler arasında sadece %2 gibi küçük bir fark vardır. Tablo 14’de de ifade ettiğimiz gibi, mükelleflerin %41’i dışarıdan bir ücret karşılığı muhasebe hizmeti aldığı muhasebecileri kendi ücretli personeli olarak görmelerinden dolayı, mükelleflerin %39’unun muhasebe meslek elamanlarının yasal olarak uymak zorunda oldukları muhasebe ilkelerinden birisi olan “Sosyal sorumluluk” kavramını tanımamaları normaldir. Dolayısıyla, muhasebe ilkeleri ile mükellef arasında kalan muhasebeci ister istemez, muhasebe hizmeti sağladığı mükellefi ile çatışma yaşayacaktır.

Ankete katılan mükelleflerin %39’u mali konular dışında muhasebecisiyle, bir diyaloga girmediğini söylerken, %48 oranındaki mükellef ise mali konular dışında da olsa muhasebesine danıştıklarını ifade etmişlerdir. Tablo 21’de bu durum gösterilmiştir.

Tablo 21: Mali konular Dışında Muhasebecimin Bilgisine Başyurmam

	Frequency	Percent	Valid percent	Cumulative percent
Tamamen katılıyorum	23	20,7	20,7	20,7
Katılıyorum	20	18,0	18,0	38,7
Fikrim yok	15	13,5	15,5	52,3
Katılmıyorum	29	26,1	26,1	78,4
Hiç katılmıyorum	24	21,6	21,6	100,0
Toplam	111	100,0	100,0	

Bu hipotezimiz ankete katılan mükellefler tarafından ret edilmiştir. Dolayısıyla, ankete katılan mükelleflerin çoğunluğu muhasebecisini bir danışman olarak kullandıklarını söylerken; %40’a yaklaşan bir mükellef grubu ise, böyle bir faaliyette bulunmadıklarını belirtmişlerdir. Muhasebecisine bilgi ve belge vermeyen, muhasebecisinin çalışma sahasını kendi vermiş olduğu evraklarla sınırlayan, muhasebecisini kendi personeli olarak gören ve de muhasebecisinin sosyal sorumluluk ilkesini yerine getirmesini istemeyen bir mükellef grubu için, %40’a yaklaşan bir oranda muhasebecisini sadece kayıt işlevini yapan kişi olarak görmesi normaldir.

3. SONUÇ

Muhasebeciler bir ücret karşılığı muhasebe hizmetini pazarlayan kişi veya kişilerdir. Buna karşılık, mükellefler ise belli bir ücret karşılığı muhasebecilerden hizmet talep eden kişi veya kuruluşlardır. Hizmet arz eden muhasebeciler ile hizmet talep eden mükellefler arasında var olan çatışma muhasebecilerin mükelleflere bakış açılarıyla, mükelleflerin muhasebecilere olan bakış açılarındaki farklılıklardan kaynaklanmaktadır. Birbiriyle örtüşmeyen istek ve arzuların oluşturduğu bu farklı anlayışlar, doğal olarak da peşinden bir çatışmayı yaratacaktır. Aşağıda özet olarak bu farklı bakış açıları verilmeye çalışılmıştır.

Muhasebecilere göre mükellefler hizmet sağladıkları muhasebecileri;

- Kendi personeli olarak görür,
- Özel işlerini yaptırır,
- Her zaman kendi işletmelerine öncelik vermesini ister,
- Sağlamış olduğu hizmetin ücretini düzenli bir şekilde ödemezler,
- Yasal kesintilerin ödenmesini muhasebecilerin takip etmesini isterler,

- Kayıt altına alınacak belgeleri zamanında teslim etmezler veya teslimde isteksiz davranırlar,
- Yapılacak vergi tabanlı bir incelemenin sorumlusu olarak muhasebecisini görürler,
- İlgili kuruluşlarla iyi ilişki kurmada muhasebecilerin aracılık etmesini isterler.

Buna karşılık mükellefler perspektifinden baktığımızda muhasebeciler aşağıdaki gibi görülmektedir;

- Muhasebeciler ödenecek verginin tutarından sorumludur,
- Muhasebeciler mükelleflerinin her türlü yasal ödemelerini takip etmek zorundadır,
- Herhangi bir vergi incelemesinden muhasebeciler sorumludur,
- Maliye, Bağ-Kur ve SSK gibi kuruluşlarla düzenli bir ilişki kurulmasından muhasebeciler sorumludur,
- Muhasebeciler sadece bizim verdiğimiz belgeleri kayıt altına almak zorundadır.

KAYNAKÇA

GÜNEŞ Recep ve Fikret OTLU, “Muhasebe Uygulayıcılarının Sosyal Sorumluluk Anlayışı Üzerine Bir Uygulama”, **Türkiye XXI. Muhasebe Eğitimi Sempozyumu**, 29 Mayıs 2 Haziran 2002, Bodrum.

IFAC, “The Code of Ethics For Professional Accountants”, www.ifac.org/ethics

KARALAR Rıdvan, **Genel İşletme Ekonomisi**, 2. Baskı, Engin Yayınları, Ankara, 1993

ÖZER, Alper “Muhasebe Firmalarında Pazar Odaklılık ve İlişkisel Pazarlama”, **Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi**, Yıl:5, Sayı:17, Ocak 2006

SEMA BUSINESS, **Customer Conflict**, December 2003

Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu, 20194 Sayılı ve 13.6.1989 Tarihli Resmi Gazete

TAŞKIN Erdoğan, **Müşteri İlişkileri Eğitimi**; 2. Baskı, Papatya Yayıncılık, İstanbul, Nisan 2000,

W.De DREU Carsten K. and Maria T.M.DIJKSTRA, “Conflict at Work and Individual Well- Being”, **International Journal of Conflict Management**”, Vol 15, No.1

www.insankaynaklari.com Erişim Tarihi, 9.6.2006

